

YAZI-Mehmet Görmez Hoca ve Diyanet

İsmail Berk

5 Haziran 2015

Diyanet İşleri Başkanlığı, kuruluşundan günümüze kadar her zaman bir tartışmanın tarafı kabul edildi. Osmanlı'nın Darü'l Hikmeti İslamiye ve medrese geleneğinden sonra Cumhuriyet ile başlayan yeni dönemin farkı en çok dini alanda kendini hissettirdi. Hissettirmekten öteye iliklerimize kadar din ve dini hayat büyük müdahalelere maruz kaldı. Bu vaziyet, değişimin ana karakteristiği idi.

Evkaf vekaletinin kalkması, tekke ve zaviyelerin kapatılması, tevhid-i tedrisat, medreselerin devre dışı bırakılması, laizizmle gelen seküler düşünce ve dine mesafeli adımlar birbirini kovaladı.

İş, ezanın Türkçe'ye çevrilmesine, camilerin ve vakıf müesseselerin metruk hale kadar gitti.

Bütün bunlar tek parti diktasının eserleriydi. Din ve dindar öcü gösterildi, din adamları küçümsendi, dışlandı, ötekileştirildi, film temaları bile böyle işledi.

Dini kurumlar, cemaatler ve gönül hareketleri yasaklı muamelesi gördü. CHP nin bu marifetleri saymakla bitmez. Bütün darbelerin bir şekilde dine, dindarlara, cemaatlere ve dini kurumlara karşı itibarsızlaştırma, yasaklama ve dini hayatı laiklik sendromu ile hayatın içinden çekme, izole etme ve başörtüsü yasağı gibi acube zulüm ve icralarda CHP, kemalist jakobenler ve sol hareketler pay sahibidirler.

28 Şubat sonrası dönemin Diyanet İşleri Başkanı'nın yönetimini paylaşan ve denetleyen bir "danışman" askeri görevlinin masa attığını söylersek, gerisini siz anlayın. Elbette resmi bir yetkiye haiz olmak gerekmiyor.

12 Eylül askeri darbesinden sonra yine Diyanet'in başına gelenler ve getirilenler üzerinden cemaatlerin nasıl fişlendiği, dışlandığı ve "Laik Türk İslamı"nın nasıl resmi formatlarla sürdürüldüğü mütedeyyin ve cemaat ehli insanlarla hissedilen ve farkedilen bir atmosferdi.

Makamında vefat ettiği bilinen merhum başkanlardan Ahmet Hamdi Akseki gibi çok nadir zatların ne tür sıkıntılar çektiği de ayrıca araştırılması gereken mevzulardır.

Rejimin kendi kodlarını dini bir kurum olan DİB üzerinden "makbul vatandaş yetiştirme" rolü ile dini cemaatleri hep risk alanı gören cari yapısı, cami cemaatinin bile namaz saatleri dışında camiye girmesini sınırladı. Çünkü kapalıydılar. Merkezi mikrofonla telkinlerin standardı bile DiB dışında veya kuruma yerleştirilmiş "temsilcileri" üzerinden tek tip hutbe kontrolüne kadar vesayetçi dini kontrol merkezleri oluşturuldu.

Doğrusu, DiB için son 10 yılı ayrı düşünmek gerekir. Toplumla açılan mesafeyi kapatmaya çalışıyor. Daha akademik bir eğitim, araştırma, rehberlik ile dil ve üslub yakaladı. Geçmişe nazaran siyasilerin daha az etkili olduğu bir hüviyet kazandı. İlk defa cumhuriyetten bu yana kapsamlı bir teşkilat yarasına kavuştu.

Dini eğitim, Kur'an Kursları, aile merkezleri, irşat heyetleri, yurtdışı hizmetleri, uluslararası temsil ve diyalog ile ümmet şuuru konusunda önemli adımlar attı. Makamı mihrap ve minber olan bir din adamı temsilini görür olduk.

Camilerimiz açık olması, hutbe okuma bağımsızlığı, hadis saatleri, sabah buluşmaları, gençlere, hanımlara ve çocuklara ilgi uyandıran ve ona göre yeniden planlanan camilerimiz sevimli olmaya başladı. Toplumun önemli moral ve kültür merkezleri olmaya doğru dini vasıflarını koruyarak etkinliklerini arttırır oldular.

Diyanet kanalı, cemaatlerle başlatılan sessiz diyaloglar, diğer kurumlara yapılan protokol ve işbirlikleri çok değerli birer dini hayatı yayma ve tebliğ alanıdır.

Bütün bu önemli faaliyetlerde Muhterem Mehmet Görmez hocanın üslubu, tevazusu ve Anadoluluğu mümin sıfatı ile temsilini değerli kılmıştır.

Risale-i Nur konusunda gösterdiği hassasiyet ve basımı konusundaki insaf ve hakkaniyet ölçüsü ayrıca takdire şayandır.

Görmez hocanın belli çevrelerce, özellikle seküler karakterli siyasi hareketlerin ve bazı derin mahfillerin hedef tahtası yapılması kayıt düşülmesi gereken ve teyakkuzla dikkat edilmesi gereken hususlardır.

Dinin camiye ve topluma açılımı, beraberinde dine ideolojik bakanları fazlasıyla rahatsız etmiştir. Ama DİB üzerinden dinin sorgulandığını unutmamalıyız. Ayrıca cemaat, dindarlar ve cemaatler tartışması dini hareketleri itibarsızlaştırırken, siyasetin farklı cenahlarındaki özensizlik, bugün "devletin cemaati" kabul edilen DİB kurumunu da hedefine koymuştur.

Din üzerinden siyasetin, ideolojilerin, devletin ve kurumların, grupların vesayetçi veya muhalif müdahalelerin ellerini çekmesi lazım.

Burada Diyanet İşleri Başkanlığı yeni bir açılım ve hamleye girerek bu oyunları bozmalıdır. Çünkü DİB gibi bir kurum yeniden yapılandırılarak güçlendirilmelidir.

Nasıl mı?

İşte önerilerimiz:

1-Öncelikle DİB anayasal çerçevede özerk olmalıdır. Siyasetin ve devletin etki alanından bağımsız olmalı. İlmî, dini ve irfani varlığı ile fonksiyonel olmalı ve küresel ölçekte temsile açık olmalı.

2-Yapısal çerçeve Tevhit-Tefekkür-Tecdit esaslı bir içerik, ruh ve manayı öne çıkarmalı. Buna dayalı marifet iklimi, ihlas zemini ve irşad metotları ile kendini toplumun talepleri doğrultusunda güncellemeli.

3- Dijital çağın bütün bilgi teknolojilerini başta sosyal medya olmak üzere interaktif, sempatik birer hizmet ve tebliğ alanı yapmalıdır.

4- Geleneği, usulü ve metni olan cemaatleri kabul etmeli, onlarla işbirlikleri yapmalı, ortak bir şura zemini oluşturmalı ve faaliyetlerini destekleyip, rakip veya denetleyici kurum gibi davranmamalı.

Bunun için ilmi ve sosyolojik temelli bu dini yapıların kendi şartları içinde bir araya toplayan, hatta onlara fon sağlayan, bunu taraf tutmadan proje bazlı tutan ve teşvik eden, koordineli çalışan bir merkez kurmalıdır. Son yüzyılın İslami şahsiyetleri için bir araştırma merkezi açmalı ve onlar hakkında araştırma bursları vermelidir. Bu şekilde hem tarafsız hem de cemaatlerin açık diyalogunu ve duasını almış olur. Mesela Süleyman Hilmi Efendi, Zahit

Kotku Hazretleri, Bediüzzaman Said Nursi, Muhammed Raşit Erol Hazretleri, Esat Erbili Hazretleri v.b yakın dönem şahsiyetler için ayrı ayrı doktora ve yüksek lisans bursları vermeli.

5- YÖK ile birlikte yedi bölgede yedi tane İslami İlimler Üniversitesi ile beraberce organize edip kurmalı ve her anabilim dalı bir fakülte mesabesinde yapılandırılmalıdır.

6- Hac konusunda düzenleyici olmalı ama operasyonel ve icracı alandan çekilmelidir. Özel sektörü bu konuda geliştirmelidir.

7- Diyanet yayınevleri ve satış büroları farklı dini cemaatlerin farklı kanaatlerini taşıyan ama ilmi değeri ve çeşitliliği sağlayan yayınlarını satmalı dağıtımına yardımcı olmalıdır. Böylece toplumun tabakaları arasında güven köprüleri inşa edilmiş olur.

8- Resmi söylemli ve tatil günleri ile milli vasıflı mesaj ve dönemsel hassasiyet taşıyan hutbelerle algı oluşturmamalıdır. Ayet ve hadis üzerinden Peygamber Efendimiz (asm) ve asr-ı saadetinde temsiller ve misaller öne çıkmalıdır.

9-Risale-i Nur'u diğer yayınevleri bastığı gibi basmalı ve yayılmasına destek vermeye devam etmelidir. Diğer dini hareketlerin de belli çerçevelerde eserlerini alıp basmalı ve katkı sağlamalıdır.

10- Cemaatlerin, namaz vakitleri dışında camileri planlı bir programla ders, sohbet ve istişareler ile toplumla buluşmaları için kullanmalarını teşvik etmelidir. Siyasi olmayan her dini mesajdan memnun olmalıdır.

11-Kısaca DİB yeniden yapılanırken sivil toplumu öncelikleyen, ihtiyaçları analiz eden, ilmi zemini inşa eden ve ihlaslı yolculukta dini çevreleri kendi paydaşı gören ortaklıklarla hem bu kısır ve kasıtlı saldırıları aşar, hem de İslam birliğine giden yolda ciddi adımlara vesile olur. Ümmetin diline tercüman olur böylece.

Mehmet Görmez hocamızdan bu açılımları ve derin inkişaf kapılarını aralayacak katılımcı, istişare zemini hür, eşitlikçi ve şeffaf, ayrıca tekkeyi, medreseyi ve mektebi ortak bileşen olarak gören adımların atılmasını diliyoruz, yeni hamleler bekliyoruz. Bu gayretlerinden dolayı hassaten tebrik ediyoruz.

<https://www.risalehaber.com/mehmet-gormez-hoca-ve-diyamet-17190yy.htm>